5. Sınıf
Konu Anlatımları
2. Ünite
Canlıları Tanıyalım

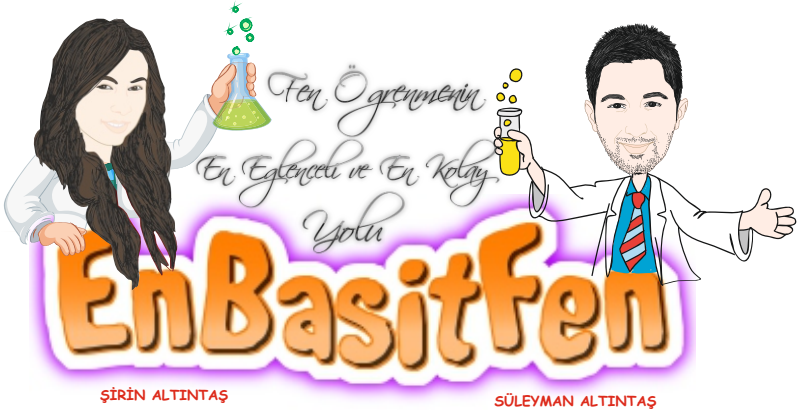

ÖNCELİK yayınları

Video anlatım için kodu okutunuz

CANLILARIN SINIFLANDIRILMASI

- CANLILARIN SINIFLANDIRILMASI -

Nedir? Bilim insanları tarafından canlıların benzer ve farklı özelliklerine göre gruplandırılmasıdır.

Ne İşe Yarar? Canlıları sınıflandırmak, canlıların incelenmesini kolaylaştırır ve canlılar aranan özelliklere göre daha kolay bulunabilir.

Sınıflandırma Yapılırken Hangi Özellikler Dikkate Alınmıştır? Bilim insanları sınıflandırma yaparken canlıların vücut yapısı, yaşama alanları, hareketleri, beslenme ve üreme gibi özelliklerini dikkate almıştır.

- Canlılar dört gruba ayrılır bunlar; mikroskobik canlılar, mantarlar, bitkiler ve hayvanlardır.
- Ayrıca canlılar, bu dört ana grubun yanında bazı alt gruplara da ayrılmaktadır.

Canlılar

- Mikroskobik Canlılar
- Mantarlar
  - Küf Mantarları
  - Maya Mantarları
  - Parazit Mantarlar
  - Şapkalı Mantarlar
- Bitkiler
  - Çiçeksiz Bitkiler
  - Çiçekli Bitkiler
- Hayvanlar
  - Omurgasız Hayvanlar
  - Omurgalı Hayvanlar

- MİKROSKOBİK CANLILAR -

Mikroskop

Nedir? Çıplak gözle göremediğimiz, yalnızca mikroskop yardımı ile görebildiğimiz canlılara denir.
Hangi Canlılar Mikroskobik Canlılardandır? Bakteriler, paramesyum (terliksi hayvan), öglena (kamçılı hayvan) ve amip gibi canlılar mikroskobik canlılara örnek verilebilir.
Nerede Yaşarlar? Mikroskobik canlılar; diğer canlıların vücutlarında, besinlerin üzerinde, eşyaların üzerinde, toprak, su, hava gibi cansız ortamlarda yaşayabilirler.
Canlılık Olayları Var Mıdır? Evet, mikroskobik canlılar hareket, solunum, üreme ve beslenme gibi canlılık olaylarını gerçekleştirirler.

- Bakteriler en basit mikroskobik canlılardır. Uygun nem, uygun sıcaklık ve besin bulunan ortamlarda hızla çoğalırlar.
- Bakterilerin zararlıları olduğu gibi yararlıları da vardır. Zararlı bakteriler; verem ve zatürre gibi bulaşıcı hastalıklara neden olabilirler ve dişlerimizin çürümesine yol açarlar. Yararlı bakteriler ise peynir, yoğurt, turşu, sirke ve bazı ilaçların yapımında görev alırlar. Ayrıca bağırsaklarımızda yaşayan bazı bakteriler bizim için B ve K vitamini üretirler.
- Mikroskobik canlıların bazıları; ölü canlıları ve besin atıklarını çürüterek toprağa karışmasını sağlar.
- Zararlı mikroskobik canlılardan kendimizi korumak için temizliğimize dikkat etmeliyiz. Besinlerimizi mikroskobik canlılardan korumak için ise buzdolabında saklayabiliriz, dondurabiliriz, kurutabiliriz, konserve ya da reçel yapabiliriz.

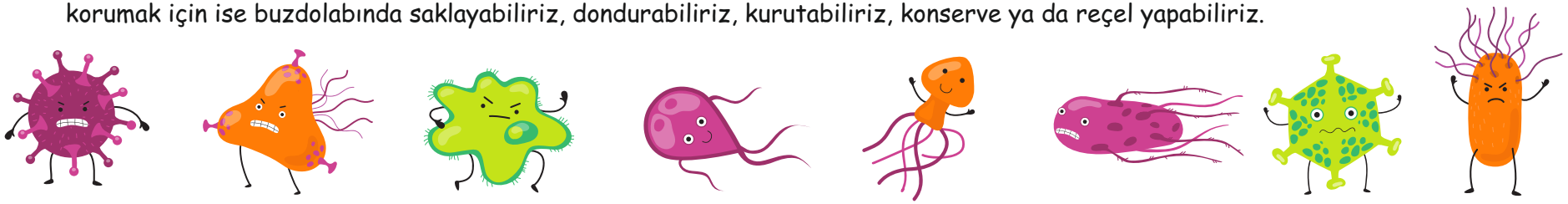

Video anlatım için kodu okutunuz

- MANTARLAR -

- Toprakta, havada, suda, besinlerde, ağaç gövdelerinde, atıklarda, çürümüş yaprakların arasında ve diğer canlıların üzerinde yaşayabilen, bazıları bitkilere benzeyen ama kendi besinini kendisi üretemeyen canlılara mantar denir.
- Mantarlar; nemli, ılık, karanlık ve besin bakımından zengin ortamlarda yaşamayı severler.
- Mantarlar dört grupta incelenir. Bunlar; küf mantarları, maya mantarları, parazit mantarlar ve şapkalı mantarlardır.

1. Küf Mantarları:

- Mikroskopla görülebilirler.
- Doğadaki atıkları çürütürler.
- Antibiyotik (penisilin) yapımında kullanılırlar.
- Besinlerin küflenip bozulmasına neden olurlar. Küflü besinleri tüketmemiz sağlığımız açısından tehlikelidir.

2. Maya Mantarları:

- Mikroskopla görülebilirler.
- Besin bulunan yerde, nemli ortam ve uygun sıcaklıkta hızla çoğalırlar.
- Peynir, yoğurt, sirke, soya sosu, turşu yapımında ve hamurun mayalanmasında kullanılırlar.

3. Parazit Mantarlar:

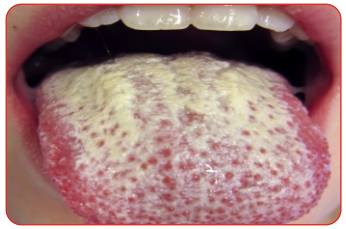

- Hastalık yaparlar.
- Canlıların üzerinde yaşayarak onlardan faydalanırlar.
- Akciğer, bağırsak ve deri gibi organlara yerleşerek zarar verirler.
- Pamukçuk, ayak mantarı ve saçkıran parazit mantarların neden olduğu hastalıklardandır.

4. Şapkalı Mantarlar:

- Bitki değildirler.
- Besin üretmezler.
- Kök, gövde, yaprak ve çiçek gibi yapıları yoktur.
- Bazı çeşitleri besin olarak tüketilir. Kültür mantarları insanlar tarafından yetiştirilen şapkalı mantarlardandır.
- Çok zehirli olan türleri vardır. Kesinlikle türünü bilmediğimiz mantarları tüketmemeliyiz.

ÖNCELİK yayınları

Video anlatım için kodu okutunuz

- BİTKİLER -

☆ Güneş ışığı, su ve karbondioksit kullanarak hem kendileri için hem de diğer canlılar için besin ve oksijen üretebilen canlılara bitki denir.

☆ Çiçek bulundurup bulundurmamalarına göre çiçeksiz bitkiler ve çiçekli bitkiler olarak iki grupta incelenir.

1. Çiçeksiz Bitkiler:

> Çiçekleri ve tohumları yoktur.
> Genellikle nemli ortamları severler.
> Toprak, göl, bataklık, orman, ağaç gövdeleri ve kayaların üzerinde yaşayabilirler.
> Güneş ışığı kullanarak besin ve oksijen üretebilirler. Yani fotosentez yapabilirler.
> Kara yosunu, su yosunu, kibrit otu, eğrelti otu, ciğer otu ve at kuyruğu örnek olarak verilebilir.

Eğrelti otu

At kuyruğu

1. Çiçekli Bitkiler:

> Çiçek ve tohum bulundururlar.
> Çiçeksiz bitkilere göre daha fazla gelişmiştirler.
> Kök, gövde, yaprak ve çiçek olmak üzere dört temel kısımdan oluşurlar.
> Sümbül, menekşe, gül, lâle, papatya, domates, salatalık, kavun, meyve ağaçları örnek olarak verilebilir.
> Eğer bir bitkide meyve veya tohum olduğunu biliyorsak o bitkiye çiçekli bitkidir diyebiliriz. Mutlaka rengarenk çiçeğini gözümüzle görmemiz gerekmez. Örneğin; çam ağacı, meşe ağacı, mısır gibi bitkiler de çiçekli bitkidir.

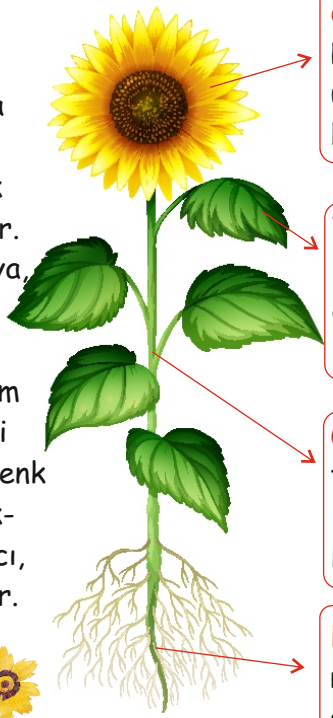

Çiçek: Bitkinin üremesini sağlar. Renkleri ve güzel kokusu sayesinde üremeyi kolaylaştırır. Meyve ve tohum oluşumunu sağlar.

Yaprak: Genellikle yeşil renklidir. Üzerindeki açıklıklar sayesinde gaz alışverişi ve terleme yapar. Besin üretimini sağlar.

Gövde: Yaprağı, çiçeği ve meyveyi taşır. Bitkinin dik durmasını sağlar. Kökten gelen maddeleri diğer bölümlere iletir.

Kök: Bitkiyi toprağa bağlar. Topraktan su ve minerallerin alınmasını sağlar.

ÖNCELİK yayınları

Video anlatım için kodu okutunuz

- HAYVANLAR -

☆ Kendi besinlerini üretmezler. Aktif olarak hareket edebilirler. Bazıları otla, bazıları etle, bazıları ise her ikisi ile beslenir.

☆ İç iskelet bulundurup bulundurmama özelliklerine göre omurgasız hayvanlar ve omurgalı hayvanlar olarak iki grupta incelenir.

Omurgasız Hayvanlar

- İskelet ve omurga denilen yapıları yoktur.
- Bazılarının vücut dışında kabuk ya da kitin denilen yapılar bulunur.
- Genellikle yumurta ile çoğalırlar.
- Karada, suda ya da diğer canlıların vücutlarında parazit olarak yaşayabilirler.
- Çekirge, örümcek, böcek, kelebek, deniz yıldızı, ahtapot, sinek, deniz anası, karınca, solucan, salyangoz, sünger, bit, kene, ıstakoz ve midye gibi canlılar örnek olarak verilebilir.

Omurgalı Hayvanlar

- İskelet ve omurga denilen yapılara sahiptirler.
- Balıklar, kurbağalar, sürüngenler, kuşlar ve memeliler olarak 5 grupta incelenirler.

1. Balıklar:
> Suda yaşarlar.
> Vücutları pullarla kaplıdır.
> Solungaç solunumu yaparlar.
> Yumurta ile çoğalırlar.
> Yavru bakımı yoktur.
> Hamsi, levrek ve köpek balığı örnek olarak verilebilir.

2. Kurbağalar:
> Hem suda hem karada yaşayabilirler.
> Derileri nemli ve kaygandır.
> Hem deri hem de akciğer solunumu yaparlar.
> Yumurta ile çoğalırlar.
> Yavru bakımı yoktur.

3. Sürüngenler:
> Vücutları sert pullarla kaplıdır.
> Sürünerek hareket ederler.
> Akciğer solunumu yaparlar.
> Yumurta ile çoğalırlar.
> Yavru bakımı yoktur.
> Yılan, kaplumbağa, iguana ve timsah örnek olarak verilebilir.

4. Kuşlar:
> Vücutları tüylerle kaplıdır.
> Akciğer solunumu yaparlar.
> Solungaç solunumu yaparlar.
> Yumurta ile çoğalırlar.
> Yavru bakımı vardır.
> Serçe, tavuk, devekuşu, penguen ve şahin örnek olarak verilebilir.

5. Memeliler:
> En gelişmiş hayvan grubudur.
> Vücutları kıllarla kaplıdır.
> Akciğer solunumu yaparlar.
> Doğurarak çoğalırlar.
> Yavru bakımı vardır ve yavrularını sütle beslerler.
> Deve, keçi, köpek, sincap karada yaşayan; balina, yunus, fok suda yaşayan; yarasa ise uçan memelilere örnektir.

Yeni Nesil Soru Bankası

UZAKTAN EĞİTİMDE EN BÜYÜK DESTEKÇİNİZ

FENİN EN BASİT HALİ

- Öğrencilerin anlayacağı dilde konu özeti
- Eğlenceli görseller
- Tüm sayfaları konu anlatım videoları
- Akılda kalıcı şifreler

Video anlatımlı

QR kod destekli

Akıllı tahta uyumlu

ONCELIK yayınları

Etkinlikli Soru Bankası

Sipariş İçin:

https://oncelikyayinlari.com/

https://www.hiperzeka.com/